

Dr. Alois Schwarz novi škof krške škofije

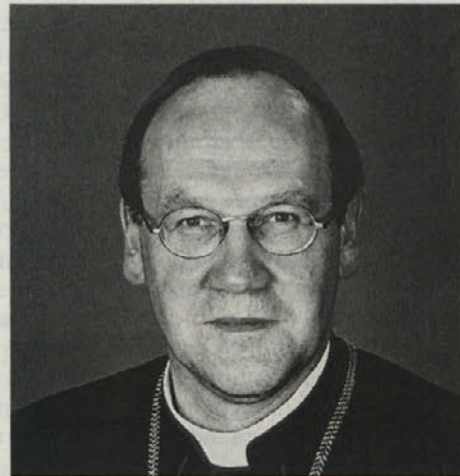
V torek, 22. maja, je Sveti sedež uradno potrdil, kar je medtem že prišlo v javnost: novi krški škof je dr. Alois Schwarz, pomožni škof na Dunaju. Že v torek dopoldne ga je njegov predhodnik in zdajšnji apostolski administrator, škof dr. Egon Kapellari predstavil javnosti.

Svojega naslednika je označil kot zavzetega duhovnika, pa tudi kot osebnega prijatelja, za katerega ve, da bo škofijo dobro vodil.

Škof Schwarz je na začetku pozdravil vse ljudi svoje nove škofije, zahvalil se je svojemu predhodniku in obljubil, da bo nadaljeval njegovo pastoralno pot.

Posebej je nagovoril slovenske vernike oziroma sloven-

sko narodno skupnost. Dejal je, da imajo Slovenci nezamenljiv pomen za kulturno in družbeno življenje dežele. Slovenska na-

Novi škof dr. Alois Schwarz

rodna skupnost bo tudi v prihodnje imela v cerkvi zanesljivo domovino, je obljubil. Prosil je za razumevanje, da ne zna slovensko, je pa obljubil, da se bo jezika kmalu naučil. To je potrdil tudi s tremi stavki v slovenščini: »Ne govorim slovensko. Na žalost! Hočem se učiti slovensko«.

Že med svojim prvim obiskom v škofiji in deželi je novi škof bil soočen s trdo, nemško-nacionalno determinirano deželno politiko. Deželni glavar mu je izrekel dobrodoščilo in to po meri nekoga, ki hoče vsakomur pokazati, kdo da je gospodar v hiši. Dejal je, da mora Schwarz v dvojezičnem območju nadaljevati politiko svojega predhodnika, vendar se pozna, da Kapellarija zadnje čase ni bilo v deželi. Zato so se lahko dogajale tako nesprejemljive stvari kakor docela slovenska birmanska maša v Žitari vasi.

Kapellari je Haiderjeve trditve zavrnil kot neresnične, naglasil je, da so v vseh župnijah južne Koroške, v slovenskih in dvojezičnih, birmanske maše zmeraj dvojezične. Prav tako da je bilo tudi v Žitari vasi. Očitno pa imajo prav pri slovenščini nekateri svoje posebno individualno dožemanje. To očitno velja predvsem za mesto slovenščine v javnosti.

Novi škof Alois Schwarz se je rodil 14. junija 1952 v kmečki družini v Hollenthonu v Nižji Avstriji. Po maturi je vstopil v semenišče in l. 1976 ga je kardinal König posvetil v duhovnika. Kot kaplan je spoznal pomen pastoralnega dela, kaj kmalu pa je prevzel naloge znotraj cerkvene uprave. Pet let je vodil dušnopastirski urad dunajske nadškofije, bil je docent za homiletiko, l. 1994 je postal vodja avstrijske pastoralne komisije in l. 1996 dunajski pomožni škof. V tej funkciji je vodil priprave za »Dialog za Avstrijo«.

Novi škof samega sebe vidi kot komunikativnega človeka. Svoj dopust je med drugim prebil tudi na Koroškem.

F. W.

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • petek • 25. maj 2001

štev. 21 (3119) • letnik 56 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Slovenija se pripravlja na prihod Busha in Putina

Tik pred deseto obletnico vojne za osamosvojitve je Slovenija deležna izjemnega mednarodnega priznanja. Predsednika Rusije in Združenih držav Amerike, Vladimir Putin in George W. Bush, sta se preko diplomatskih sodelavcev domenila, da se bosta prvič srečala prav na slovenskih tleh. 16. junija se bosta namreč sestala v Ljubljani in se pogovarjala bosta o važnih vprašanjih. Njun lok sega od varnosti do vojaškega kompleksa, od gospodarskega sodelovanja do rešitev za krizna področja.

Odločitev obeh predsednikov, da za kraj njunega prvega srečanja izbereta prav Ljubljano, je seveda v Sloveniji sprožila veliko zadovoljstvo, vendar pa administracije mlade republike ni presenetila.

Predsednik države Milan Kučan je odločitev označil kot zelo pomembno, pričakovanja pa so zelo velika. Napovedano srečanje je označil kot priznanje slovenskim prizadevanjem za mir in popuščanje napetosti v svetu, predvsem v jugovzhodni Evropi, za prizadevanje Slovenije kot članice Varnostnega sveta OZN in tudi za vse tisto, kar je mlada država naredila na svoji poti globokih gospodarskih, političnih in socialnih reform. Hkrati je to za Slovenijo priložnost, da svoje dosežke predstavi svetu.

Predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek je izrazil veliko zadovoljstvo, da sta se predsednika Bush in Putin odločila za njuno prvo srečanje na vrhu v Sloveniji. Poudaril je, da je izbira Slovenije za kraj srečanja odsev odličnih odnosov, ki jih ima »naša država tako z ZDA

kot z Rusijo. Slovenija pripisuje srečanju izreden pomen in upa, da bo to pripomoglo k večji stabilnosti in utrditvi miru v svetu«.

Zunanji minister Dimitrij Rupel pa je dejal, da gre za pomemben dogodek, ki postavlja Slovenijo na svetovni zemljevid, vendar »ne smemo pozabi-

ti, da gre tudi za bilateralno srečanje med ZDA in Slovenijo, predsednik Bush se bo sestel s slovenskim vodstvom in bo imel pogovore z nami o medsebojnih odnosih, predvsem pa seveda o našem interesu za vključevanje v evro-atlantske povezave«.

Franc Wakounig

Višja šola za gospodarske poklice v Šentpetru pri Šentjakobu je ob zaključku šolskega leta pripravila zanimivo sklepno prireditev. Na sliki kvartet mladih glasbenikov, tekst na strani 5.

PREBLISK

Slovenci se lotevajo manjšinske politike, Haider sei Dank, čisto na novo. Na vrsti je dialog za dialogom, kajti namreč je dialog nekaj silno koristnega. Kajti namreč takole ob dialogu lepo mineva in mineva čas in če postane dialog preveč suhoparen, lahko brž postane monolog z nekaj grožnjami in opombami, da naj se spomni eden od dia, s kom da sploh dialogizira in da mu tisti »s kom« ta dia v krilatici (po domače se krilatici reče floskula) sploh dopusti. Pa imamo spet utečen dialog in so vsi potroštani, kako lep dialog da imamo, kajti namreč bomo nekoč – če bomo pridni in ko bomo zrasli, dobili – hmmm, pravice ... Kakšnih, se bomo pogo-

varjali v kakšnem drugem dialogu.

Dobili bomo novo medijsko hišo, potem bomo močni ko Berlusconi. Medijem čast in oblast, a bomo kaj moderni ali ne bomo, prnejkokoš! Če

Forza Slobena

bomo pridni, bo tudi kaj denarja, tako kot ga je bilo na primer za Agora. In ne bomo več sluga dveh gospodov, razpeti med Ljubljano in Dunajem, kakor so nam tako grdo očitali v preteklosti. Kajti namreč bomo raje dve slugi enega gospoda. In če bo kdo proti, je zaplankan včerajšnjik in naj gre horuk – križana gora – kam???

S. W.

UNIVERZA CELOVEC,
ODDELEK ZA
MEDKULTURNO
IZOBRAŽEVANJE
INŠTITUT ZA
NARODNOSTNA
VPRAŠANJA V LJUBLJANI

vabita na predstavitev študije

»Občina Železna Kapla
z ozirom na
medkulturne odnose
in etnično identiteto«

v četrtek, 31. 5. 2001

v ljudski šoli

v Železni Kapli, ob 19.30

Prisrčno vabljni!

SPD EDINOST
IN GOSTILNA DOM

vabita na

dalmatinski večer
z žensko klapo
z otoka Vis

v petek, 25. maja 2001,
ob 20.30

v Kulturni dom v Pliberku

Prisrčno vabljni!

ZASEDALA ODBORA ZSO

O političnih nastopih, medijih in finančah

Pretekli ponedeljek sta zasedala upravni in nadzorni odbor ZSO. V ospredju razprav je bilo poročilo predsednika ZSO o pogajanjih koordinacijskega odbora z deželno vlado v okviru tako imenovane okrogle mize. Razprava je bila konstruktivna in tudi kontroverzna, odborniki so povedali svoja mnenja o prednostih in nevarnostih teh pogajanj. Še posebej je bilo poudarjeno, da bi morali predstavniki koroških Slovencev nastopati v javnosti in v pogajanjih z deželno vlado bolj profesionalno in bolj odločno. Na drugi strani pa so se odborniki strinjali z vsebino t. i. paketa, za katerega so se predstavniki koordinacijskega odbora dogovorili z deželno vlado. Odbora sta ugotovila, da bo verodostojnost teh pogajanj potrdilo praktično uveljavljanje dogovorjenih točk.

Nadalje sta odbora razpravljala tudi o projektu medijske hiše in ugotovila, da je dejansko potrebna modernizacija medijske podobe slovenske narodne skupnosti. Model, ki je bil izdelan, predstavlja ok-

vir, ki ga je treba šele konkretizirati, ker so marsikateri detajli nedoročeni. Odbora sta zadolžila predsednika ZSO, da pripravi konkreten in praktičen načrt modernizacije medijske podobe koroških Slovencev, o katerem bosta odbora potem odločala dokončno.

Nadalje sta odbora določila, da bo meseca novembra redni občni zbor ZSO. Zelo obširno sta odbora razpravljala o finančnih potrebah posameznih segmentov slovenske narodne skupnosti. Izhodišče za to razpravo je zahteva Slovenske športne zveze po 10-odstotnem deležu proračuna za športno dejavnost. Podobne zahteve se pojavljajo tudi na drugih segmentih. Odbora do tega vprašanja nista zavzela dokončnega stališča, ker se bo razprava o razdeljevanju finančnih sredstev nadaljevala.

Na podlagi razgovora obeh predsednikov ZSO in NSKS s predstavniki katoliške cerkve (Slovenskim pastoralnim odborom) je prišlo do pobude, da naj bi cerkev in ZSO obdelala medsebojne odnose kritično in samokritično. V ta namen bo ustanovljena komisija, ki bo to delo opravila. ZSO je na svoji seji v ta namen imenovala tričlansko komisijo.

ŠOLSTVO

Nadaljuje se politika diskriminiranja

Deželni šolski referent in deželni glavar Haider je na ljudskih šolah v Diči vasi in v Ločah dokončno imenoval enojezične ravnatelje. Kljub temu, da sta ti dve šoli bili vselej dvojezični in da bo tako, kot kaže, še dolgo ostalo, je glavar ignoriral vse dogovore in dialoge s slovenskimi predstavniki v preteklosti.

Za mesto ravnateljev sta kandidirala tudi dva dvojezična učitelja, ki so ju enostavno prešli. Oba sta zdaj vložila tožbo pri upravnem sodišču na Dunaju, zastopa pa ju odvetnik mag. Rudi Vouk.

Manjšinska politika deželnega glavarja je, kot vemo, v dejanjih popolnoma drugačna kot v besedah in tudi to imenovanje je dokaz, da so na Koroškem preimenovali »dialog« v »monolog«. Pa tega še niso vsi ugotovili.

POTOMCI NACIONALSOCIALISTOV SO SPREGOVORILI

Sence preteklosti segajo vse do danes

Dopoldanske matineeje v gledališčih so danes že nekaj povsem običajnega. Za Celovec in Koroško neobičajno pa je, da je takšna matineja namenjena odstranju novejših zgodovine oz. vpletenosti družin v nacistično uničevalno mašinerijo in temu, kako na to gledajo potomci bivših, tudi koroških nacistov.

Matineja je bila minulo nedeljo dopoldne v Mestnem gledališču, prirejala jo je celovška Musilova hiša, povod pa je bila izvedba »Tanzcafe Treblinka«, srhljive homaže na znano celovško kavarno »Tanzcafe Lerch«.

Ob mentorstvu zgodovinarja Walterja Manoschka so spregovorili Claudia Brunner, pranečakinja Aloisa Brunnerja, desne roke Adolfa Eichmanna. Oba sta organizirala deportacijo evropskih Judov v taborišča smrti. Brunner je bil v Franciji zaradi genocida dvakrat obsojen – enkrat na smrt, drugič na do smrtne ječe. Po vojni je zbežal v Sirijo. Claudia Brunner se danes aktivno ukvarja z zgodovino svoje družine. Prvič je leta 1985 kot dijakinja bila soočena s svojim stricem, ki mu je nemški tabloid Bunte namenil večstransko reportažo. Od tedaj naprej je Alois Brunner njen »fascinosum«, saj vse do takrat niti njegovega imena ni poznala. V družini se o njem ni govorilo, zato pa tem več in tem bolj v okolici. Claudia Brunner je v Izraelu živela in delala s preživelimi žrtvami svojega strica, v Parizu se je udeležila procesa proti njemu. Tako je prodirala in prodira v tematiko, ki je ponekod še danes tabujski, katere sence pa so danes daljše in težje kot kdajkoli prej.

Kariera v Lublinu

Uwe von Selmann, vnuk graškega nacističnega Lotharja von Selt-

mann, je prišel iz Nemčije, da je spregovoril, kako on prenaša zgodovinsko breme prominentnega nacističnega vojnega zločinca. Lothar von Selmann je že kot mladenič prišel v stik z nacizmom, bil je ilegalec, član SA, pobegnil je v Nemčijo in se leta 1938 vrnil domov. Leta 1940 je v generalni guberniji na Poljskem delal poklicno kariero znotraj waffen-esesa, vodil je vplivni urad za etnična čiščenja »Deutsche Volksmittelstelle« v Lublinu, bil je neposredni sodelavec Odila Globočnika. Uwe von Selmann je vigredi 1945 padel na vzhodni fronti.

Razdedinjen in ob poklic

Hannes Hehr, zgodovinar in soavtor razstave »Wehrmacht ausstellung« se s svojim očetom vse do njegove smrti ni pobotal v vrednotenju nacizma in njegovih zločinov. Pobotal pa se je z njim na osebni ravni. Polpretekla zgodovina njegove družine je zgodovina razcepčnosti – oče, po poklicu gozdar, je bil veren katoličan in navdušen nacist, strica pa so nacisti kratko pred koncem vojne ubili, ker se je skrival pred ponovnim vpoklicem pod orožje. Da je oče bil nacist, je Hehr zvedel slučajno. To dobo so vklenili v molk in tajnosti, ki jih je potomec le počasi in mukoma odkrival, odstiral, vlačil na svetlo. Ta doba ga je za vse življenje oblikovala, »zato sem postal zgodovinar«. Ko je preveč dregal v ta osir družinske zgodovine, vrhu teg je bil vodja študentskih demonstracij leta 1968 v Bonnu, ga je oče razdedinil. Država pa mu je naložila politično utemeljeno prepoved poklica (Berufsverbot).

Dobrodelni nacist

Zadnji v nizu potomcev je bil Beljačan Heinz Zechmann. Oče Heinrich Zechmann je bil že-

lezničar in je v NSDAP vstopil že leta 1923. Kariero je napravil tako v stranki kot tudi poklicno, saj je med vojno bil direktor železniške direkcije v Beljaku. Višek življenja je zanj bil, ko mu je Hitler segel v roko. Heinz Zechmann je o svojem očetju, ki ga je pretepal, dejal, da je bil pošten človek, ki je skušal združiti svojo človeško poštenost z nacistično ideologijo. Očetov zgled in ideal je bil Adolf Hitler, njega je branil in ščitil vse do zadnjega.

Zechmann je svojega očeta označil kot »nacističnega dobrodelca«, ki je hotel samo dobro, ki je celo Slovence ščitil pred svojim hudim sovražnikom Erwinom Rössenerjem.

Osebo je ta zagovor razumljiv, a pred etničnimi, političnimi in vojnimi dejstvi ni vzdržal. Kajti železničar in dobri nacist Zechmann je kot ravnatelj beljaške železniške direkcije moral vedeti, koga in kam so peljali vlaki, ki so prihajali iz tržaškega kaceta Rižarna, ki so prihajali iz Mauthausna in so bili namenjeni v Tržič.

Matineja je bila pretresljiva in verodostojna podoba tabujev, ki še vedno oklepajo in zaklepajo to deželo in njene družine, kadar gre za dobo tretjega rajha, za vpletenost Korošcev in Korošic v morilsko kolesje tisočletnega rajha. Preusmeritev in sprememba perspektiv je mogoča, je dejala Claudia Brunner. Mogoča je, če so ljudje za to pripravljeni. Drugače bojo določeni računi vselej in boleče ostali odprti. Najhujše pa je, če ni obžalovanja teh dejanj, če ni kesanja. To so poudarile osebe, ki so po družinskih vezeh bile vpletene v nacistično elito. Le z najhujšimi duševnimi mukami so se osvobodile teh spon in se zavestno odločile, da bojo branile in zagovarjale žrtve nacizma. *Franc Wakounig*

TINJE / ELITE IN NARODOVANJE

Duhovščina je sooblikovala narodno, socialno in gospodarsko zavest

učiteljstvo, ki je videlo v klerikalizmu največjega nasprotnika za nacionalni in družbeni napredek. Liberalni tisk je celo očital nemškemu škofu Kahnu, da simpatizira s slovanskimi narodi. Obratno je klerus pojmoval liberalizem kot svojega največjega nasprotnika v prizadevanju za multinacionalno državo in enopravnost slovenskega naroda na Koroškem.

Buditelji narodne zavesti

Predavatelj je označil škofa Antona M. Slomška kot narodnega buditelja, teologa, pedagoga in gorečega bojovnika za kulturno in jezikovno enakopravnost. Janez Ev. Krek se je zavzel za socialno komponento katolicizma. Obema je z njihovim zavzetim delovanjem uspelo izoblikovati slovensko narodno zavest. Pomembni duhovniki so bili še,

Andrej Einspieler, Lambert Einspieler, ki je imel visoko funkcijo v škofiji in Lambert Ehrlich. Te centralne osebnosti so takrat tvorili tako rekoč duhovno elito koroških Slovencev. Referent je menil, da je tedaj cerkev na eni strani ščitila slovenski jezik, na drugi strani pa se je posluževala nemščine. Duhovniški naraščaj se je rekrutiral predvsem iz slovenskih vrst.

Ravnatelj SZI Avguštin Malle je dejal, da je duhovščina kot največja skupina slovenskih intelektualcev imela dejansko velik vpliv na formiranje kulturnih organizacij, soodločala je v političnih vprašanjih in imela določen vpliv tudi pri ustanavljanju gospodarskih struktur na južnem Koroškem.

V realizacijo programov slovenskega narodnega gibanja se je na ekonomskem področju

vključeval tudi del slovenske duhovščine.

Zadružništvo

Najpomembnejša oblika skupnega gospodarjenja so videli v zadružništvu, v obliki kreditnih, blagovnih in produkcijskih združenj. Na osnovi teh naj bi Slovenci dosegli neodvisnost od tujega kapitala. V prvi fazi slovenskega zadružništva v avstro-ogrski monarhiji so prevzemali duhovniki pri krajevnih slovenskih združenjih razna odborniška mesta, od načelnika, namestnika načelnika preko blagajnika in tajnika, v še večji meri pa so bili navadni odborniki in pregledniki računov. Ordinariat je v svojem cerkvenem odredbeniku izrecno dovoljeval delovanje duhovščine na tem področju. Ob koncu monarhije je bilo v mejah kronovine Koroške 40 sloven-

skih kreditnih združenj, delovalo je 7 združenj za vzrejo živine, obstajali sta dve mlekarji, eno slovensko konzumno društvo, ena blagovna zadruga in ena zadruga proti požarnim škodam. Večina združenj je bilo včlanjenih v ljubljansko Zadružno zvezo, dve pa sta bili pri celjski zvezi.

Funkcije in vpliv

Malle je na osnovi zapisnikov občnih zborov naštel okrog 320 odborniških mest. Od teh so imeli duhovniki okrog 60. Iz tega je razvidno, da je imela duhovščina le določen in omejen vpliv na delovanje gospodarskih organizacij, v obdobju 1. republike pa je njihov vpliv močno ponehal. Sekularizacija slovenskih struktur pa je bila najprej izpeljana prav na sektorju slovenskega zadružništva, je zaključil Avguštin Malle. *M. Š.*

Vseriji zgodovinskih predavaj je Josef Till predaval na temo »Cerkev in duhovščina kot dejavnika narodovanja koroških Slovencev«, vodja SZI Avguštin Malle pa je orisal vlogo slovenske duhovščine pri vzpostavljanju gospodarskih struktur na Koroškem.

Klerikalizem versus liberalizem

V zvezi z nastajanjem nacionalizma ozirna slovenske narodne zavesti na Koroškem preteklega 19. stoletja, ima slovenska duhovščina znotraj katoliške cerkve posebno mesto. Po letu 1848 je bila usoda slovenskega nacionalnega gibanja tesno povezana s cerkvijo in nastajajočim političnim klerikalizmom. Gradnja šol in alfabeticizacija širših množic je bila v polnem teku. V šolah pa so mladini posredovali tudi liturgijo in katekizem. Glavna kontrahenta na politični ravni sta bila konservativna slovenska duhovščina in liberalno nemško

»Nihče me ne bo več jahal!« smo dan po nedeljskih parlamentarnih volitvah v Italiji brali na prvi strani Primorskega dnevnika, ali še določneje: na vinjeti skupine mladih slovenskih karikaturnikov »vile & vampi«. Vinjeta upodablja Berlusconi kot orjaškega moškega, ki je od pasu navzdol konj – kentaver torej, ki s svojim zmagovitim krikom hrza in kopitlja po štirih marjeticah, da, celo v analni drži privzdiguje svoj našopirjeni rep, tako, da le-te vzdihujejo: »Zdaj smo res v dreku.« Cvetlice, slikane v simpatični luči, simbolizirajo štiričlansko volilno zavezo Marjetica (Ljudsko stranko, Demokrate, Evropske demokrate za republiko/UDEUR in Stranko italijanske ter na krajevni ravni še stranka Slovenska skupnost), ki so jo pred nekaj meseci ustanovili z namenom, da bi podprli levosredinsko koalicijsko Oljka, katere sestavni del so. Marjetica simbolizira potemtakem tudi Rutellija, najnevarnejšega Berlusconijskega tekmeca, ki se kot bivši zeleni rimski župan, ki je predsedal k Demokratom (a la Prodi), prepozna prav v njej.

Hiša svoboščin

Mladi karikaturniki so se s to vinjeto prav gotovo na živ in neposreden način odzvali na zaskrbljiv Berlusconijski vzpon. In s tem seveda na zmago njegove desno-sredinske koalicijske imenovane Hiše svoboščin, ki je s 42,7 odstotka prepričljivo zmagala. S tem si je pridobila tudi absolutno večino v obeh domovih parlamenta. V senatu je beležila 42,5 odstotka glasov oziroma 177 sedežev (od skupno 315), v poslanski zbornici pa 45 odstotka oziroma 282 sedežev (od skupno 630); k tem sedežem je treba prišteti še dobrih 90 poslanskih mest po proporcionalnem sistemu, ki pa v času pisanja tega prispevka še niso bili dokončno na razpolago. Berlusconijska stranka Naprej Italija! je postala najmočnejša stranka v državi (prej so bili to Levi demokrati), saj je dobila 29,4 odstotka glasov ali dobrih 8 odstotkov več kot na zadnjih volitvah 1996. Njena koalicijska partnerica v Domu svoboščin, postfašistično Nacionalno zavezništvo, je dobila manj glasov kot pred petimi leti: 12 od-

stotkov v primerjavi z 15,7 leta 1996. Zanimivo pa je predvsem, da se je zelo slabo odrezala separatistično usmerjena Severna liga Umberta Bossija, ki z 3,9 % ni dosegla štiriodstotnega praga za vstop v parlament, medtem ko je leta 1996 beležila kar 10,1% glasov.

Rezultati

Razkorak med desno-sredinsko in levo-sredinsko koalicijsko sicer procentualno gledano ni tako velik, kot so to predvidevale začetne volilne prognoze, vendar je glede na število sedežev velikanski. Oljka s Francescom Rutellijem na čelu je dobila za senat sicer 38,7 odstotka glasov, vendar le 125 sedežev, za poslansko zbornico pa 34,7 odstotka glasov ali 150 sedežev; upoštevajoč proporcionalni sistem pa lahko računa na še približno dodatnih 50. Najmočnejša stranka znotraj Oljke so postali Levi demokrati, in sicer z 16,6 odstotka glasov (18,5 leta 1996), ki jim s pičlim dvo-odstotnim minusom sledijo »marjetičarji«. Zveza Sončnica (Zeleni in socialisti) ni dosegla štiriodstotnega praga. Relativno dobro se je držala Bertinottijeva Stranka komunistične prenovе, ki je dosegla 5 odstotkov glasov in s tem 3 sedeže v senatu, medtem ko stranka nekdanjega protimafijskega tožilca iz afere »čiste roke Antonia di Pietra z 3,9 odstotka ni dosegla praga za vstop v parlament; zmaga v enem volilnem okolišču pa ji je vendar dovolila en sedež v senatu. Obe stranki sta na volitvah nastopili samostojno, kar so obžalovali zlasti pristaši levosredinske koalicijske, saj obstoječa »kruta logika večinskega volilnega sistema«, kot je dan po volitvah ugotovil bivši ministrski predsednik d'Alema, »kaznuje delitve in daje prednost koalici-

PO VOLITVAH V ITALIJI

BERLUS-KONJEVA ZMAGA

jam, kot jo je uspelo Berlusconiju«. To stališče podkrepuje tudi Južnotirolska ljudska stranka, saj je dobila pet senatnih sedežev, tri od tega prav v okviru zavezništva z Oljko.

Miloš Budin novi slovenski senator; »efekt Illy«

Delno tolažbo predstavlja dejstvo, da je hladna »berluskonjska« dirka le delno oplazila območja, kjer so najintenzivne prisotne »zgodovinske« manjšine. Skratka, prav v teh območjih je zmagala Oljka. To velja tako za Dolino Aosta, kot za

Silvio Berlusconi

Južno Tirolsko. A tudi za goriško ali »Bratino« senatno okrožje, ki zaobjema tudi del Tržaškega Krasa, Benečijo in Režijo. Na to opozarja tudi volilni uspeh Miloša Budina, ki je dobil na tem območju kar 40,89 odstotka glasov in bil tako izvoljen v senat na listi Oljke. Še posebno razveseljiv je Budinov uspeh v Benečiji, kjer je sicer prevladal Roberto Antonione, predstavnik desne sredine, vendar izračuni kažejo, da je v večini beneških občin povečal odstotke glasov glede na tiste, ki jih je dobil njegov predhodnik Darko Bratina pred petimi leti. »Rezultat je nad vsakim pričakovanjem ... sploh nisem mislil, da se bom tako približal svojemu tekmecu« (za njim je zaostal le za 62 glasov, op. ur.), je dejal novepečeni senator ta-

koj po svoji izvolitvi. Z uspehom pa se lahko oponaša tudi Aldo Rupel, Slovenec, ki je kandidiral v okviru Stranke komunistične prenovе, saj je v tistem območju kot Budin dosegel kar 6,1 odstotka glasov. V vsej tržaški občini pa so bili priča pravemu »efektu Illy«, ki bo zastopal v parlamentu »odprto in strpno vizijo« te regije; za seboj je potegnil Marjetico, ki je prav na Tržaškem odločno zmagala. Slednjo so podprli ne samo kandidati Oljke in Slovenske skupnosti, ampak tudi mnogi tradicionalni volilci Levih demokratov in Stranke komunistične prenovе in tako prispevali bistven delež tudi k izvolitvi bivšega tržaškega podžupana Roberta Damianija. Illy je še posebno zadovoljen nad skoraj plebiscitarno podporo, ki jo je doživel med slovenskimi volilci, kar dokazujejo rezultati v tržaških okoliških občinah in v posameznih narodnostno mešanih voliščih od Nabrežine do Milj. Vendar je »efekt Illy« tudi povzročil, da so levičarske stranke na Tržaškem nazadovale bolj kot drugod v državi.

Resnici na ljubo pa je treba dodati, da tudi »levica ni več tako leva, kot je bila«. Lahko bi rekli, da gre za splošne evropske pojave. Tako kot denimo v Angliji, je (medtem žal bivša) zmerne levica tudi v Italiji utirala »tretjo pot«: med tradicionalno zaverovanostjo v (nacionalno) državo in tržno ortodoksijo novoliberalcev. Zato ne preseneča, da ni daleč od »linije«, ki jo je ubral Illy. Simptomatična v tem sklopu je izjava močno poraženega Illyevega desničarskega konkurenta na volitvah, Vittorija Sgarbija, ki se je – saj navidezno – začudil nad tem, da se je »tržaški proletariatski opredelil za kapitalista, ki je medijsko gledano celo boljši od Berlusconijskega«.

Zskrbljivi in zaskrbljeni odzivi

A vendar. Berlusconi je zmagal. Presenečajo vsekakor »nonšalantni« odzivi, ki sugerirajo, da ta zmaga ni razlog za bojazen. Takole je v svojem prvem odzivu na to zmago dejal slovenski zunanji ministar Dimitrij Rupel: »Nimamo razloga, da bi bili posebej zaskrbljeni ali nezaupljivi«. Pa še: »Predsednik vlade Janez Drnovšek je na zadnjem obisku v Rimu govoril s predsednikom stranke Naprej, Italija! Silvijem Berlusconijskim. Sodeloval sem na teh pogovorih in zagotovim lahko, da je Berlusconi izrazil velik interes za hitro vključevanje Slovenije v EU, izrazil je podporo Sloveniji ... Tako v rimskem kot v naslednjih pogovorih, je bilo čutiti pozitivne tone, zato menim, da ne bi smeli biti posebej zaskrbljeni.« Podobne pozitivne »čestitke« je izrazil Berlusconijski švedski ministrski predsednik Göran Persson, ki je hkrati predsednik Sveta EU. Tudi za avstrijsko vlado »ni nobenega razloga, da ne bi sprejela Berlusconijske vlade« (Ferrero-Waldner). Že bolj subtilno in zadržano se je na Berlusconijsko zmago odzval nemški kancler Gerhard Schröder: »Nemška vlada sprejema odločitev italijanskega ljudstva in računa na nadaljevanje tradicionalne evropske države italijanske vlade.« V precej zaskrbljenih in po mojem realističnih tonih pa italijanske politične razmere po zmagi desnice ocenjuje francoski časnik La Tribune: »Zmaga Silvija Berlusconijskega ob podpori skrajne desnice ... je hud udarec za Evropo. To je tudi hud udarec proti temeljnim načelom, na katere se tako zelo radi spominjamo, ko govorimo o ustanovitvi Evropske skupnosti po drugi svetovni vojni. Je tudi udarec delovanju evropskih ustanov.« Belgijski Le Soir pa opozarja, da je treba postaviti »učinkovito oviro proti morebitnim italijanskim poskusom skrenitve z evropske poti«, za kar bo morala poskrbeti Belgija, ko bo julija letos prevzela vodstvo v EU. Odločno opozi- cijsko politiko pa je zmagoviti italijanski desnici napovedal tudi novepečeni vodja italijanske levosredinske koalicijske Francesco Rutelli. *Marija Jurić Pahor*

NOVICE IZ SLOVENIJE • NOVICE IZ SLOVENIJE • NOVICE IZ SLOVENIJE • NOVICE IZ SLOVENIJE • NOVICE IZ SLOVENIJE • NOVICE IZ SLOVENIJE

V 80 dneh okoli sveta

Slovinci smo se že večkrat vpisali v svetovno knjigo rekordov. Kot kaže, se bomo kmalu spet. Na neobičajno pot okoli sveta se pripravlja Matevž Lenarčič, ki bo z ultralahkim letalom obletel svet v pičlih 80 dneh. Na poti od Ljubljane do Ljubljane bo preletel 31 držav in 31.000 km, kar je nekaj manj kot je obseg ekvatorja. Na pot bo odletel konec meseca. Tako na zemlji kot v zraku ga bodo spremljali sodelavci. Matevž

Lenarčič je sicer himalajski alpinist, biolog, mojster fotografije in še kaj.

Odbor Spomenke Hribar

Več sto uglednih intelektualcev (večina žensk), med njimi ugledna imena iz politike, univerzitetni profesorji, zdravniki, športniki in nenazadnje žena predsednika Štefka Kučan so ustanovili Odbor za svobodno odločanje. Le-ta si bo prizadeval za enakopraven dostop žensk do zdravstvenih in biomedicinskih

storitev. Odbor bo s svojim javnim delovanjem vplival na to, da se bo čimveč ljudi zavedlo resničnega problema napovedanega referendum (16. junij) o zakonski noveli in da bo glasovalo ZA. Ne bi smeli namreč dovoljevati, da bi se zaradi omejitev v zakonu zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo ogrožale temeljne svoboščine sleherne ženske.

Dan slovenske vlade

Več tisoč Mariborčanov, politikov in pripadnikov slovenske

vojske se je zbralo pri bivšem domu obrambne vzgoje v Pekrah pri Mariboru. Minilo je okroglih 10 let, ko so enote JLA 23. maja 1991 z bojnimi vozili obkolile ta učni center, kjer se je šolala prva generacija mladih slovenskih vojakov. Šlo je za spor med pripadniki JLA in teritorialci. Takrat so v podporo vodstvu centra priskočili s protesti mnogi Mariborčani, tako da so enote JLA nazadnje popustile in se vrnile v vojašnice. Slovesnosti se je udeležil tudi predsednik Milan Kučan. V svojem nagovoru je poudaril predvsem odločenost Sloven-

cev, da so tudi na tak način branili odločitev o samostojni državi. Omenil pa je tudi, da slovenska vojska ne more biti oblikovana po meri katerega koli posameznika. Takšne težnje so v preteklosti bile in v njih predsednik vidi enega od razlogov, da v organizaciji in usposobljenosti slovenske vojske ni doseženo tisto, kar bi skladno z nacionalnimi interesi lahko bilo. (Opomba: očitno je kritika letela na takratnega obrambnega ministra Janeza Janšo, ki ga na proslavi ni bilo).

Veselite se po uspešnem zaključku prvega srečanja

Foto: Štukelj

SELE Poučen in zanimiv projekt o lipi

Raznovrstne delavnice na ljudskih šolah postajajo v zadnjem času sestavni del šolsko-izobraževalne dejavnosti.

Projektno zamisel na temo »Lipa« je imel ravnatelj ljudske šole Sele-Kot Heribert Kulmesch, ki ga tudi skupno vodi z učiteljskim osebjem in pa z otroci. Projekt podpirajo »Science week Austria«, »ARGE Naturschutz« in občina Sele. Projekt pa ima prekomerni značaj (Interreg III).

Pretekli petek zjutraj so v šoli določili 6 delovnih postaj in razdelili šolarje v razne skupine. Delavnica je obsegala risanje z ogljem, oblikovanje lesenih ploškev z barvami, mikroskopiranje, rezbarjenje z lipovim lesom (vodil je kipar Vinko Ribnikar iz Tržiča). Ekološki in biološki

pomen tega čudovitega drevesa, ki raste po vsem južnem Koroškem je otrokom približal Klaus Krainer od združenja »ARGE Naturschutz«, ki je otrokom po delavnici podaril lepo oblikovano bombabažovo vrečko.

Žal so morali predstavitev projekta zaradi dežja preložiti v šolsko telovadnico, kjer so otroci skupno z učitelji zapeli, zaplesali in predstavili rezultate delavnice. Prvi dan projekta je bil zelo uspešen, otroci so sodelovali z veliko vneto, se pri tem med seboj spoznali ter se mnogo naučili o tem bajnem drevesu, ki daje čebelarom veliko hrane, ljudem pa prijetno senco in strd. Zdravilni lipov čaj pa je priljubljena ljudska medicina, ki pomaga pri raznih obolenjih.

Spoznanja, izkušnje in doživetja v zvezi s projektom bodo šolarji povzeli v posebni brošuri konec šolskega leta. Predstavitve projekta so se udeležili tudi številni starši. M. Š.

CELOVŠKI UNICUM V RESNIH EKSISTENČNIH TEŽAVAH

»Keine Subventionen für linke Denkfabriken!«

Dve leti potem, ko je Haiderjeva FPÖ prevzela oblast na Koroškem, je za avstrijske razmere tako ali drugače revna kulturna scena na Koroškem, postala še revnejša. Videz, da je Koroška dežela, ki se ziba v složni alpski harmoniji, postaja izrazit. Folkloru mu daje svoj pečat. Tako deželi uspeva prodajati svojo »kulturno odprtost«.

Da je treba povsod štediti, ni pravzaprav nič novega. Ko je prevzela deželno oblast sedanja politična garnitura, je posebej opozorila na striktno varčevalne ukrepe v kulturi. Obenem pa je poudarila, da naj bi večjih podpor bila deležna ljudska kultura. Mislila je na tisto, ki nastopa v irhastih hlačah in ne ustvarja konfliktov ter daje politični harmoniji v deželi svojo dekoracijo.

Ukrepala pa je zelo hitro pristih maloštevilnih kulturnih iniciativah v deželi, ki s svojo dejavnostjo skrbijo za to, da Koroška ni utonila v dolgočasni folklorni enolončnici. Med prvimi žrtvami nove koroške kulturne politike se je nenadoma znašel celovški UNICUM, kulturni center na celovški univerzi, ki je bil leta 1997 prvi avstrijski prejemnik pospeševalne nagrade avstrijske zvezne vlade za inovativno in regionalno kulturno delo. »Keine Subven-

tionen für linke Denkfabriken!«, je sedanji deželni glavar zagrozil in svojo grožnjo tudi dokaj hitro izpolnil. Lani je dežela čez noč črtala vsakoletno redno subvencijo v celoti, kar je pomenilo, da je naenkrat manjkalo 300.000 šilingov. Očitno je bil to dober signal za kulturni referat mesta Celovec, ki ga prav tako upravlja FPÖ. Vsakoletno redno subvencijo je mesto lani skrajšalo za 50 % (s 400.000 na 200.000 šilingov). Pred kratkim pa je mesto brez utemeljitve ukinilo vsakršno finančno podporo. In kdor misli z lastno glavo, in to še v zvezi z 10. oktobrom na Koroškem, pa se mu zgodi, da zgubi še kakšnega sponzorja. Takšna je bila kazen za UNICUM, ko je lani 10. oktobra z umetniško akcijo »evakuiral« v sosednjo Italijo. Kärntner Sparkasse se je namreč odpovedala nadaljnemu sponzorstvu.

Kulturna restrikcija v pravem pomenu besede: na eni strani nad 50 milijonov šilingov za celovški oder na jezeru (Klagenfurter Seebühne), na drugi pa uničevanje tistih kulturnih iniciativ, ki so dale Koroški nove impulze. Kar po vrsti so zaprli beljaška »Studiobühne« in »Kärntner Autorentheater«, še prej plesni teater »Ikarus«, nato sta dežela in mesto Celovec ukinila finančne podpore

strešni organizaciji koroških kulturnih iniciativ IG KIKK. Žrtev pa je postala tudi glasbeno iniciativa »New borders music«, ki je morala ukiniti nadregionalne in v povezovanje alpejadrskega prostora usmerjene koncertne turneje.

Vprašljiv pri dodeljevanju subvencij pa postaja tudi način komunikacije. Kakor pravi Emil Krištof s strani UNICUM-a se FPÖ ni pripravljena držati najmanjših demokratičnih standardov. Prošnje se ne obravnava v obliki diskurza v ustreznih gremijih. O vsebini sploh ni debate. Najmanj, kar bi pričakovali, je to, da bi prošnje obravnavala kompetentna žirija, da bi človek vedel, kako se z javnimi denarji deluje. Udomačila se je celo praksa, da niti odgovorov ne dobiš več. In to na občinski in na deželni ravni.

Dežela ima kulturni gremij, ki ga sestavljajo eksperti iz koroške kulturne scene. Vendar vedno bolj zublja na pomenu, saj de facto nima nobenega vpliva na odločitve koroške kulturne politike. Pa ne samo to, pomisleka vredno in zaskrbljivo je predvsem dejstvo, da z neverjetnim tempom prihaja do zastoja sodobne in moderne kulturne ustvarjalnosti na Koroškem. Še bolj zaskrbljivo pa postaja molk kulturno zainteresirane javnosti.

Pred kratkim je centralna osebnost slovenske cerkve na Koroškem, Jože Kopeinig, obhajal 60-letni življenjski jubilej. Vodja prosvetnega doma v Tinjah je bil deležen številnih čestitk z vsega sveta in prejel odličje sv. Cirila in Metoda.

Gotovo ni naključje, da je Jože Kopeinig leta 1968 prevzel vodstvo edine slovensko katoliške izobraževalne ustanove v Tinjah, ki se je sčasoma razvila v pomembno središče srečanja pripadnikov obeh narodov in dialoga.

Prijaznega moža odlikujejo odprtost, pogumnost, omika, komunikativnost, podjetnost in optimizem. Vse te lastnosti odstirajo podobo neoporečnega duhovnika, kristjana, človeka in voditelja doma Sodalitete.

Jože Kopeinig izhaja iz zavedne slovenske družine iz Šentpetra na Vašinjah pri Velikovicu. Doraščal je v skromnih socialnih razmerah, v družini je bilo šest otrok. »Spomnim se, da so nam starši dali s seboj v šolo samo enkrat na leto kruh z maslom. Kruha pa smo imeli dovolj, gladovati ni bilo treba.«

Po srečnem otroštvu se je desetletni fant kar naenkrat zamislil, da bi rad postal duhovnik. To je tudi povedal očetu, oče pa domačemu župniku. Po sprejemnem izpitu na gimnaziji na Plešivcu in in po osemletnem šolanju je uspešno opravil maturo. »Rad in lahko sem se učil, pomagal sem tudi dru-

gim«. Nato je nestrpnost vstopil v semenišče in po nekaj letih bil posvečen v diakona. To odločitev Jože Kopeinig do danes nikoli ni obžaloval.

Krepitev hrbtenice

Kot kaplan v Dobrli vasi si je mladi Jože Kopeinig nabral prve in pomembne izkušnje kot katehet in pridigar. Delovanje v tej fari pa je bilo zasenčeno od narodnostnega boja. Mržnja napram slovenščini je bila velika. To je močno vplivalo na mladega kaplana in prav to je botrovalo, da si je svojo narodnostno zavest še bolj utrdil in okrepil. Že tedaj je bil Jože povezan s Tinjami in tja pripeljal veliko ljudi na duhovne vaje, seminarje in razne tečaje. Takratni rektor ga je nato predlagal škofu, da naj prevzame vodstvo doma. To se je leta 1968 tudi zgodilo. Še istega leta je prevzel Dušno pastirski urad in vodstvo katoliške mladine.

Sprožiti dialog

»Tinjski dom je bil takrat še majhen, gradil pa ga je umrl prelat Rudolf Blüml. Dom je 40 let dobro služil, vendar smo spoznali, da ga je treba dograditi in izpopolnjevati kvaliteto.« V dogovoru s škofom, ki je bil Tinjam zelo naklonjen, so

JOŽE KOPEINIG-60 LETNIK

Pokončni mož s karizmo in optimizmom

pred 20 leti izgradili vzhodni del doma in pred osmimi leti končali prenovo doma.

Ravnatelj Jože Kopeinig je zelo ponosen na »tinjski čudež«, ki se je uresničil s skupni-

Jože Kopeinig

Foto: Štukelj

mi napri cerkve, prispevki Sodalitete, s pomočjo javnih subvencij, vernikov in podpornikov. »Investicije v višini 85 milijonov šilingov so skoraj poravnane. Današnji moderni dom se lahko kosa z vsemi drugimi prosvetnimi domovi v Avstriji. Slovenska ustanova nudi dvojezičen program, je hiša dialoga in srečanja med Slovenci in Nemci v deželi, rojakov iz Slovenije, Avstrije in drugih držav.«

Tinjski dom prireja več ko 500 izobraževalnih prireditev na leto, več ko 200 jih dom prireja sam, nad 200 pa skupaj z drugimi organizacijami. Dom obišče letno kakih 14.000 ljudi. »Trebja je sodelovati z drugimi organizacijami in nuditi vedno spet kaj novega kar ljudi pritegne. Z galerijsko dejavnostjo nagovorimo spet novo publiko, letno pa razstavlja v domu 15 do 20 domačih in tujih umetnikov in umetnic.« Jubilant si je vedno prizadeval, da bi ustvaril kraj, ki bi dialog omogočal. Tako se je pod njegovim vodstvom dom duhovnih vaj razvil v izobraževalni dom, ki se je ves zapisal dialogu. »Duša« doma Jože Kopeinig vodi ustanovo skupaj s 12 sodelavci in sodelavkami. Miren in včasih tudi utrujen mož, ki se tudi rad pošali, je jutranji človek in se zadovolji z nekajurnim spanjem. Moč črpa v molitvi in bogoslužju in pa v srečavanju z različnimi ljudmi. Po naravi je Jože optimist in človek, ki se naporov in izzivov ne boji. »Kot vzor sta mi že rajni domači župnik Jože Wutte in ravnatelj Joško Tischler.«

Položaj slovenščine

Iz njegovega dolgoletnega delovanja v Tinjah Jožeta zelo

skrbi pojevanje znanja slovenščine. »Predvsem pri mlajšem rodu opažam, da se poslužuje vedno več nemškega pogovornega jezika. Položaj slovenščine znotraj cerkve je enakopraven. S sinodo leta 1972 je cerkev nakazale smernice. V preteklih letih je slovenščina samoumevno prisotna na vseh prireditvah. K temu je svoj delež prispeval tudi škof Kapellari, ki je sam govoril slovensko na javnih prireditvah. On je vedno podpiral tinjski dom in javno obsodil napade na slovenske duhovnike.« Glede njegovega nasledstva Jože Kopeinig nima posebnih pretenzij. »Kak Slovenec gotovo ne bo. Novi škof naj bi bil človek, ki je odprt in ima uho in srce za človeka.

Načrti in želje

Jubilant je še poln načrtov in če mu bo zdravje dovoljevalo hoče uspešno izpeljati razne projekte, ki so že v teku: gradnja prosvetnega doma v Albaniji, »Koroška vas« za Madagaskar, akcija za Banja Luka idr.; poleti namerava obiskati vzhodnoevropske države in tam pomagati pri načrtovanju izobraževalnih ustanov. Evagelizacija, pastoracija in izobraževanje se mu zdijo zelo pomembni v hitro se spreminjajoči današnji družbi. In čisto osebne želje? »Če bog zdravje da, da bi še nekaj let pri taki moči kot doslej deloval in potem pa, da bi prišel v nebesa.« Mirko Štukelj

RAZSTAVA V K & K

Kreativni umetnik trdih snovi

Vesetje do rokodelstva je odkril Joško Hrobath že v zgodnji mladosti. Po šoli se je izučil za ključavničarja in bil dolga leta zaposlen kot strokovni učitelj za varjenje; jeklo in železo sta bila tako rekoč njegova sopotnika.

V samostojni razstavi v k & k centru v Šentjanžu je na ogled okrog sto objektov deloma okrasne narave, umetniško oblikovane ure, razne skulpture iz jekla, železa in kamna. Nekateri objekti so sestavljeni tudi z lesom v kombinaciji z jeklom. Pri umetniku Joško Hrobathu je opazno nagnjenje perfektno obliko-

vanja kovin, ki daje ročnim izdelkom privlačno estetiko in poseben čar. V ospredju njegovega ustvarjanja je veselje in ljubezen do trdin snovi in kreativno oblikovanje predmetov.

Okvirni program so oblikovali pesnik in igralec Tone Kuntner, ki je bral iz svojih del, baritonist Marko Kobal je razveselil publiko z vinskimi pesmi ob spremljavi Tomaža Plahutnika na citrah.

Razstava je na ogled do 14. junija 2001, v torek, četrtek in soboto od 18. do 20. ure, v sredo in petek od 9. do 11. ure. M. Š.

Joško Hrobath z eno od svojih umetnin

KOROŠKA VAS ZA MADAGASKAR

Zaključna tombola v Velikovcu

10. junija se bo v Velikovcu s tombolo in nastopom ansambla Nockalmquintett zaključila akcija »Koroška vas za Madagaskar«.

Srečke za tombolo, ki se bo pričela ob 15. uri popoldne, lahko kupite v vseh poslovalnicah posojilnic ter Kärntner Sparkasse. Posamezna srečka stane 20 šilingov, na voljo pa bo več kot 2000 nagrad.

Med dobički so pustolovska doživetja, kot pohod na Klek, rafting na Soči, tečaj za preživetje, ribarjenje, bungee-jumping,

športne prireditve s Steffi Graf in Franzem Klammerjem. Kdor pa ima rajši naravne dobrote, pa se lahko veseli pujska, jagnjeta ali ovce. Ponudba obsega tudi kulturne prireditve, obisk turistično-izobraževalnih ponudb (deželna razstava, Minimundus, celovski planetarij, rudniški muzeji v Mežici, Velenju in v Idriji, ter različna potovanja.

Izrabite priložnost, kupite srečko, s tem pa boste storili tudi nekaj dobrega. Pomagali boste zgraditi vas za najbolj ubožne na Madagaskarju.

PRIPOVEDKE IN SREDNI VEK

Projekt Kugyjevca razreda v šolskem letu 2000/01

Škofjeloški grad iz nenavadne perspektive, ki so si ga učenci ogledali

PREMIERA PO 43 LETIH

Zdaj pa vedo, kako!

Lepi pomladni poganki so okrasili SPD Trto v Žitari vasi in jo ovili v svetlozeleno barvo mladosti in pričakovane rodnosti. Preteklo nedeljo je njihova mladinska skupina stopila na oder in prekinila 43-letno sušo odrske dejavnosti tega društva.

Zgodovina žitarskega društva, starega že preko 90 let, je zelo pestra. Pred vojno je gojilo bogato kulturno in narodnoosveščevalno dejavnost, med vojno mu je sovražni režim kulturni dom požgal in uničil vse kulturno imetje, po vojni so s pomočjo mladinskih delovnih akcij dom ponovno postavili, pa jim je propadal in z njim vred je hiral tudi kulturna dejavnost. Tako so zadnjo odrsko predstavo zaigrali tam v daljnem 58. letu. Po zaslugi Slavke Kukovica je nastala uspešna folklorna skupina, iniciativna skupina pod vodstvom Pavlija Sterna je začela obnavljati kulturni dom in pri tem so ji pomagali tudi nemškojezični prijatelji, povezani v medkulturnem društvu Kumst. Moški pevski zbor je po zaslužnem zborovodju Jozeju Starcu prevzel Pavli Stern in ga razvil v enega najboljših vokalnih skupin na Koroškem. Obnovljeni dom je postal privlačen tudi za mlade in prav ti so se pod mentorstvom Alexandre Lipuš in

Anne Marije Micheuz opogumili in obnovili igralsko dejavnost.

Za svojo prvo predstavo so si zbrali zanimivo mladinsko vzgojno komedijo Anke Kolenc »Zdaj pa vem kako!« Njena vsebina obravnava aktualno problematiko mladostnikov v obdobju razvoja in dozorevanja, namreč medsebojne odnose in spolno dozorevanje in z njo povezana vprašanja, vključuje pa tudi poglede staršev in šole. Vloge so igrali zavzeto, skoraj tako kot v resničnem življenju in v kaki uri dolgi predstavi občinstvo duhovito zabavali, to pa jih je zbrano v skoraj prepolni dvorani navdušeno podpiralo s ploskanjem že kar med predstavo.

Mladostnike so junaško igrali Niko Wakounig, Nicole Zich, Sarah Raunicher, Helena Wutej, Andreas Hren in Mateja Wutej, mami sta bili Ana Lucija Muri in Simona Petek, zdravnika je zaigral Andreas Hren, učiteljici

Glave skupaj, gre za pomembne stvari!

ŠENTPETER

Vsak jezik je dragocen

Tradicionalna sklepna prireditve Višje šole za gospodarske poklice (VŠGP) predstavlja nekaj višek šolskega leta. Tudi letos so dijakinje in dijaki skupaj z učiteljskim osebjem pripravili bogat spored, ki je bil popolnoma v znamenju evropskega leta jezikov. Šola z agilnim ravnateljem Stefanom Schellandrom na čelu vestno pripravlja dijake na vstop v

poklicno življenje z različnimi projekti, ki so jih predstavili širši publiki pretekli petek. Veliko pozornosti so posvetili letos težiščnemu projektu o jezikih, katerega so izvedli v sodelovanju s strokovnjakinjo Herto Lauegger s celovške univerze. Jezik kot eden najpomembnejših komunikacijskih sredstev je baza za gospodarski, medčloveški, družbeni in kulturni razvoj doma in v širšem svetu. Tega projekta so se dijaki lotili iz različnih vidikov, geslo pa je bilo, vsi jeziki so enakovredni.

Za uvod v svečano prireditev je spregovoril ravnatelj Stefan

Schellander in ob tej priložnosti pozdravil številne častne goste, med njimi kanclerja krškega ordinariata Michaela Krištofa, nadzornika Teodorja Domeja, predsednika SGZ Matevža Grilca idr.

Odlikovanja Deželnega šolskega sveta na internem šolskem tekmovanju iz predmeta politična izobrazba so prejele Majda Furjan, Tereza Hrabar in Erika Roblek.

Nato so se dijakinje in dijaki predstavili številni publiki s pestrim kulturnim sporedom, ki je vseboval petje, izrazni ples in berila v različnih evropskih jezikih. M. Š.

Letošnje šolsko leto je za Kugyjev razred na ZG za Slovence v Celovcu v znamenju projekta o srednjem veku. Ob sodelovanju s partnerskima šolama v Preski (občina Medvode) in v Osoppu so dijakinje in dijaki spoznavali besedila in kraje ljudskih pripovedk in srednjeveške gradove, cerkve in stara mesta, obenem pa ob bivanju pri družinah gostiteljskih podoživeli vsakdanji utrip današnjega življenja.

Prvi teden izmenjave dijakinj in dijakov je bil od 16. do 20. oktobra 2000, ko so bili učenci OŠ Preska v Celovcu. Od 23. do 25. aprila so dijakinje in dijaki bivali pri družinah partnerske šole v Osoppu. Tam so si ogledali gradove, ki so značilni za to pokrajino, čeprav so danes večinoma v

ruševinah. Z odličnim vodstvom po srednjeveškem muzeju in kreativnimi vajami – srednjeveški ples in glasba – so dijaki podoživeli življenje pred več stoletji. Od 7. do 11. maja so bili dijaki Kugyjevca razreda pri vrstnikih v Preski. Tam so jim pripravili zelo lep in zanimiv program: ekskurzija je vodila v srednjeveško mesto, saj je Škofja Loka z gradom čudovit primer mestnega življenja nekdaj. V Loškem muzeju pa imajo tudi dober didaktično pripravljen spored, tako da je ogled mesta in gradu prilagojen dijakom in njihovim interesom. Z zanimanjem so sledili razlagam, iskali napise, izpolnjevali učne liste. S pohodom po krajih pripovedk (npr. o Jeterbenku) k podružnični šoli na Topolu, ki jo obiskuje

22 dijakov v 8. stopnjah, z ogledom medvoške knjižnice in obiskom v televizijskem studiu lokalne kableske TV Medvode so dijakinje in dijaki spoznali današnje življenje v občini Medvode.

Zaključek projekta o pripovedkah in srednjem veku bo obisk koroške deželne razstave v Brežah.

Vsak projekt zahteva tudi predstavitev: 17. maja so dijakinje in dijaki 2.C razreda predstavili svoj projekt o srednjem veku na gradu v Wolfsbergu. Na prireditvi med tednom znanosti ScienceWeek je nastopil tudi 1.C razred s kreativnim prispevkom o grajskih strahovih. Projekta bosta tudi del sporeda ob letošnji gimnazijski akademiji 8. junija.

Miha Vrbinč

PRIREDITVE

- ČETRTEK, 24. 5.**
BISTRICA NA ZILJI – Katoliška otroška mladina
11.00 Otroški dan pod geslom »kinder-igra-lingua«
- PETEK, 25. 5.**
PLIBERK, kulturni dom – SPD Edinost, Gostilna Dom
20.30 Dalmatinski večer z žensko klapo z otoka Vis
- SOBOTA, 26. 5.**
PLIBERK, kulturni dom – SNI Urban Jarnik, kult. dom Pliberk
9.00 Zablatnikov dan
DOBRLA VAS, kulturni dom – SPD Srce
20.00 Odprtje razstave del Christe Malle in Stefana Lesjaka
OBIRSKO, pri Kovaču
20.00 Vigredni ples z ansamblom Lojzeta Slaka
ROŽEK, kulturna dvorana na Muti – KD Peter Markovič
20.15 Vigredni koncert. Nastopajo: kvartet bratov Smrtnik in domača mladinska pevška skupina Diddumdaj. **ODPADE!!**
- NEDELJA, 27. 5.**
BLEIBERG-KREUTH – SPD Dobrač, SPD Celovec in SPD Zila
8.00 4. spominski pohod na Dobrač (ob 8. obletnici smrti planinca Marjana Tschertoua); ob 12. uri sv. maša v slovenski gorski cerkvi na Dobraču
ČEPIČE, pri gostiču Juenna – SPD Edinost Šteben
14.00 Tekma koscev. Sodelujejo: MePZ iz Pragerskega (SLO), MoPZ Franc Leder Lesičjak iz Štebna in domači ansambel
BILČOVŠ, ljud. šola – SPD Bilka
14.30 Koncert »S pesmijo v poletje«. Nastopajo: MePZ in MoPZ SPD Bilka, MePZ iz Bistrice ob Sotli (SLO)
SELE, farni dom – KPD Planina
18.00 Kužek in sonček. Nastopa lutkovna skupina Navihanci SKD Celovec
RADIŠE, pri Culehnerjevi kapelici – SPD Radiše
19.00 Koncert Marijinih pesmi. Ob slabem vremenu bo prireditve v farni cerkvi
- TOREK, 29. 5.**
TINJE, v domu
19.30 Predavanje: Vloga slovenske žene v dobi narodovanja; predavateljica univ. as. mag. Tina Bahovec
- SREDA, 30. 5.**
ŠENTJANŽ; k & k
19.30 Predavanje »Gesundheit aus dem Supermarkt«. Predavateljica Astrid Hutter
DUNAJ, Hrvatski akademski center – KSŠSD
20.00 Jazzkoncert Jure Pukl-Gašper Bertancelj kvartet
- ČETRTEK, 31. 5.**
BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – društvo »Glasbena šola«
18.00 Zaključni nastop oddelka
TRBIŽ, v občinskem kulturnem centru (Italija) –SKS »Planika«
10.30 Predstavitve knjige »Hišna imena v Žabnicah«; izsledki otroškega raziskovalnega tabora ter zaključek literarnega natečaja

- BAD BLEIBERG, Terra Mystica – KKZ, SPD Zila, Sepp Kolbitsch Chor
20.00 Koncert »Srečanje v gori«. Nastopajo: Vokalni ansambel Voskresenije iz St. Petersburga, Sepp Kolbitsch Chor, Millstatt
- PETEK, 1. 6.**
ŠMARJETA V ROŽU, farna cerkev – KD Šmarjeta-Apače, KPD Planina, PD Sele, SPD Borovlje, KKZ
20.00 Koncert vokalnega ansambla Voskresenije iz St. Petersburga
PLIBERK, kulturni dom – MePZ Podjuna, Mlada Podjuna
20.30 Koncert MePZ Podjuna Pliberk »Zdaj je pomlad«. Nastopajo: Mlada Podjuna, Vokalna skupina VOX, Pepej & Friends, MePZ Podjuna
- SOBOTA, 2. 6.**
ŠMIHEL, farna cerkev – KPD Šmihel, MePZ Gorotan, KKZ
20.00 Koncert vokalnega ansambla Voskresenije iz St. Petersburga
- PONEDELJEK, 4. 6.**
ŽELEZNA KAPLA, pri Zadrugi – SPD Zarja in SPD Celovec
8.00 Romanje k sv. Duhu (nad Solčavo); sv. maša ob 11. uri
- SREDA, 6. 6.**
DUNAJ, v klubu – KSŠSD
20.00 Razprava v nemščini »Minderheitensprache-Bereicherung oder Barrieren?«
- ČETRTEK, 7. 6.**
CELOVEC, ke-teatr – k & k
20.00 Teatr »Alisa, Alicak«. Gostuje SLG Celje
- PETEK, 8. 6.**
CELOVEC, v avli slovenske gimnazije – odbor šolske skupnosti na ŽG in ZRG za Slovence
19.30 Akademija pod geslom »Praznik jezikov – praznik barv«
ZILJSKA BISTRICA, farna cerkev
20.00 Koncert Baročnega kvarteta iz Ljubljane

PRAZNUJEJO: Ani Pavlič z Obirskega – 50. rojstni dan; Zofi Lipusch z Remšenika – 60. rojstni dan; Jozef Pruntich iz Mokrij – 60. rojstni dan; Tone Koren iz Šentjakoba – rojstni dan; Angela Komar iz Kazaz – 70. rojstni dan; Gisela Haudej in Marija Lackner iz Prible vasi – rojstni dan; Nanti Brežjak iz Žitare vasi – rojstni dan; Ana Wutej iz Gluhega lesa – rojstni dan; Milan Hobel iz Šentprimoža – rojstni dan; člani kulturnega društva Peter Markovič v Rožeku: Zofka Valentinič, Lojzka Čemernjak in Katarina Pitschek; Lenčka Kralj iz Grabelj pri Pliberku – šestdeseti jubilej; Angela Pitschek iz Holbič – 75. rojstni dan; dr. Marija Novak iz Ledinc – 40. rojstni dan; dr. Magdalena Hribernik iz Brež – 40. rojstni dan; Kati Piček iz Semislavč – rojstni dan; Stanko Vrečar iz Stranj – rojstni dan; Izidor Oraže z Obirskega – rojstni dan; Friderik Nachbar iz Vogrč – rojstni dan; Helga Polesnig iz Vogrč – 25. rojstni dan; Hani Ogris iz Branče vasi – osebni praznik; Zofi Smrtnik z Dvora – 40. rojstni dan; Leni Pečar s Potoka pri Bilčovsu – 93. rojstni dan; Nani Kelih iz Sel – rojstni dan; Franciska Tratnik iz Trebelj pri Šmarjeti – rojstni dan; Mirko Kumer z

DRUŠTVO »GLASBENA ŠOLA«
VABI NA

nastope svojih učencev

- v ponedeljek, 28. 5., ob 18. uri pri Goršetu v Svečah
- v torek, 29. 5., ob 19. uri v Mohorjevi v Celovcu (klavirski večer)
- v četrtek, 31. 5., ob 18. uri v Borovljah pri Cingelcu na Trati
- v četrtek, 31. 5., ob 19. uri v ljudski šoli v Ledincih (tudi za Šentjakob)

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletekst 299

- ČE 24. 5. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! / Duhovna misel 18.00 Praznična
- PE 25. 5. ■ 18.10 Utrip kulture
- SO 26. 5. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi ...
- NE 27. 5. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena
- PO 28. 5. ■ 18.00 Kratki stik
- TO 29. 5. ■ 18.00 Otroški spored
- SR 30. 5. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 27. 5. ■ 13.30 ORF 2 • Kinder – Igra – Lingua: Otroški in mladinski dan letos v znamenju evropskega leta jezikov in vsakdanjega komuniciranja. • »Poišči me z očmi«: Trio pomlad, Christa Malle in Štefan Lesjak – mladi ustvarjalci iz Dobre vasi se predstavljajo. • Posebna pedagogika voltiranja: Vse ravni dojemanja pridejo do veljave pri telovadbi na konju. • Zaključna faza prvenstva: Ima Slovenski atletski klub dosti sape v boju za obstanek v regionalni ligi? • Koroška vas za Madagaskar: 10. junija v Velikovcu velika zaključna tombola.

PO 28. 5. ■ 3.30 ORF2 16.00 TV SL01-(Pon.)

Blata – rojstni dan; dr. Zdravko Inzko iz Sveč – rojstni dan; Hanzej Mlinar iz Škocjana – rojstni dan; Jože Jenschatz iz Gradca – rojstni dan; Slavi Karničar z Obirskega – rojstni dan; mag. Geli Schellander iz Celovca – rojstni dan; mag. Gabi Frank iz Celovca – rojstni dan;

Za posredovanje imen slavljencev in slavljencev se zahvalujemo predvsem slovenskemu oddelku ORF v Celovcu!

Slovenski vestnik – usmerjenost lista seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu. SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA
Sonja Wakounig ..... (-50)
E-mail: sonja.wakounig@slo.at
Tajništvo ..... Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba ..... Milka Kokot (-40)
Prireditve ..... Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tavriser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

PO-PE ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00 Viža 8.30 Živa 14.00 Viža 14.30 Korotanov zimzelen 15.00 Kratek stik 16.30 KoroDan (KORO-žurnal 17.15-17.30)

SO ■ 7.00 Domača budilka 8.30 Korotanov mozaik 14.00 Južni veter 16.00 Smrklja

NE ■ 6.30 Sedem pred sedmo 7.00 Domača budilka 8.00 Otroški vrtljak 8.30 Zajtrk s profilom 14.00 Iz zlate dvorane 15.00 Zborovska 15.30 Čestitamo in pozdravljamo 17.30 Šport in kratke vesti

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PE 25. 5. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC News 11.15 Tedenski obzornik 11.30 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 Zrcalo kultura: Pressekonzferenz der IG KIKK 18.00 Otroški kotichek Uganke 18.15 Govorim-govoriš (pon.) 18.45 Poročila 19.00 Proud to be loud 20.00 BBC News 20.06 Global Loops 22.00 Rdeči Boogie / glasbeni magazin 23.00 Tamera (pon.) 24.00 Soundtrack tedna: Something to talk about 1.00 Glasba

SO 26. 5. ■ 10.00 Forum: J. Pleterski: Avstrija in njeni Slovenci 1945 – 1976 11.00 BBC News 11.06 Labirinti sveta 11.15 Glasba 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 Glasba 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 V pogovoru (pon.): Graz meets Metelkova (M. Krivograd) 20.00 BBC News 20.06 Yugo-Rock 23.00 Izven zakona (pon.) 24.00 Glasba – jazz/world

NE 27. 5. ■ 10.00 Evropa v enem tednu 10.30 Glasba 11.00 BBC News 11.06 Literarna kavarna 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 12.30 Special: Europa von unten: Gibt es eine Opposition in Slowenien? (int. D. Zadnikar), Gespaltene Gesellschaft in Montenegro (int. D. Djuranovič) 18.00 Rdeči Boogie (pon.) 18.45 Poročila 19.00 Music for the Masses / glasbeni magazin 21.00 The Rest of the Day 22.00 For Those About to Rock 24.00 Glasba

PO 28. 5. ■ 10.00 Kalejdoskop 10.30 Na dan z besedo 11.00 BBC News 11.06 Zdrava ura: Dr. Wutti 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 Druga glasba: Slovenski interpreti 18.00 Otroški kotichek Uganke 18.45 Poročila 19.00 Sto decibelov 20.00 BBC News 20.06 Take the Jazz Train 22.00 Context XXI 23.00 Zrcalo kultura (pon.) 24.00 Forum (pon.) 01.00 Glasba

TO 29. 5. ■ 10.00 Kalejdoskop 10.30 Koroška vadi pogovor 11.00 BBC News 11.06 Govorim-govoriš 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 V pogovoru: Tanja Lazetič (slov. slikarka) 18.00 Otroški kotichek: Uganke 18.30 Na dan z besedo (pon.) 18.45 Poročila 19.00 Schüler-Innenradio: BMZ Spittal 20.00 BBC News 20.06 Noche Latina 21.00 Glasba 22.00 Literarna kavarna (pon.) 23.00 Vešča / Nachtfalter 00.30 Glasba – jazz/world

SR 30. 5. ■ 10.00 Kalejdoskop 10.30 Na dan z besedo 11.00 BBC News 11.06 Literatura je dogodivščina 11.15 Voz latina 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 Po Koroškem 18.00 Otroški kotichek: Uganke 18.15 Govorim-govoriš (pon.) 18.45 Poročila 19.00 Izven zakona 20.00 BBC News 20.06 Ruff Radio / Hip Hop 22.00 Mad Force / Hip Hop 24.00 Special (pon.): Europa von unten 1.00 Glasba

ČE 31. 5. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC News 10.30 Koroška vadi pogovor 11.06 Govorim – govoriš 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 Tamera / ženski magazin 18.00 Otroški kotichek 18.30 Na dan z besedo (pon.) 18.45 Poročila 19.00 Yesterday & Today 20.00 BBC News 20.06 Freak Show 21.00 Glasba 23.00 Sto decibelov (pon.) 24.00 Glasba – jazz/world

MAG. RUDI VOUK PO ODSTOPU S PREDSEDNIŠKEGA MESTA ZNP

Cena za dialog je bila previsoka

Prejšnji teden je nemalo presenetila vest, da je odstopil predsednik Zbora narodnih predstavnikov, to je osrednjega odbora Narodnega sveta koroških Slovencev, mag. Rudi Vouk. Svoje vzroke in nagibe je naštel v pogovoru, ki ga je z njim opravil Franc Wakounig.

Kateri so neposredni vzroki za odstop od funkcije predsednika Zbora narodnih predstavnikov pri NSKS?

Moj odstop je logična posledica. Če s svojo politiko nimaš večine v organizaciji, potem seveda ne moreš pametno izvajati funkcije predsednika Zbora narodnih predstavnikov. Če je večina zbora drugačnega mnenja, je pametneje stopiti v drugo vrsto.

Na kateri seji zbora pa ste ugotovili, da nimate večine?

To je bila seja razširjenega Koordinacijskega odbora, na kateri so bili navzoči tudi člani Zbora narodnih predstavnikov. Na tej seji je postalo čisto jasno, da imajo funkcionarji Narodnega sveta koroških Slovencev drugačno mnenje kot jaz, da podpirajo predsednika organizacije. Za organizacijo ni modro, če gre z vso silo v konflikt med svojim predsednikom in predsednikom Zbora narodnih predstavnikov.

Je to osebni konflikt ali pa so to vsebinska razhajanja?

Z osebno platjo to nima nobene opravka. Mislim, da se s predsednikom Bernardom Sadovnikom slej ko prej privatno dobro razumeva. Konflikt je vsebinske narave. Jaz se enostavno ne morem strinjati s politiko, kot je prišla do izraza pri okrogli mizi, s politiko, ki je bila občutna že tedne pred to mizo. To je dialog za vsako ceno. Proti dialogu nimam ničesar, le cena ne sme biti takšna, da je ne moremo več plačati. Ta cena je že previsoka, narodna skupnost te cene ne more plačati. Osebno sem bil

prepričan, da je le zgolj linija obeh predsednikov in da tako imenovana baza razmišlja drugače. Očitno pa sem se temeljito zmotil, in zato sem potegnil posledice.

Svojčas ste svarili pred tem, da slovenska politika samo še reagira, ne pa agira. V pogodbi okrogle mize, ki sta jo podpisala oba predsednika, je tudi govor o moratoriju glede pritožb na ustavno sodišče. Odrta vprašanja naj se rešujejo z dialogom, ne pa s pravnimi postopki. Kaj to pomeni za prihodnjo slovensko politiko v tej deželi?

Trenutno smo v zelo klavnem položaju. Mislim, da smo pristali na točki, ko po eni strani politika ne agira, po drugi pa podpira linijo, da se odpovedujemo možnostim, ki nam jih daje pravna država. Seveda se v imenu nikogar ne moremo odpovedati pravnim korakom. Kar pa zadeva moratorij, pa sem prepričan, da bomo že v naslednjih tednih doživeli razkrinkanje te politike. V zadevi zasebne ravnateljskih mest na dvojezičnih šolah so medtem odločbe že bile izdane. In sicer negativne. Na dveh šolah, v Diči vasi in v Ločah, je dežela definitivno imenovala enojezične ravnatelje, rok za pritožbo na ustavno sodišče pa je šest tednov.

Po mojem je jasno, da bomo v tej zadevi šli pred ustavno sodišče, saj to sta tudi obe organizaciji stalno obljubljali in trdili. Mi smo že prej vedeli, da bosta ti dve odločitvi takšni, kot sta. In če to veš, potem ne moreš podpisati dogovora, da bomo to skušali reševati v dialogu. Predvsem takrat ne moreš podpisati, ko točno veš, da dialoga ni in si prisiljen, da izbereš pravno pot.

Prepričan sem, da bosta organizaciji izjavili, da seveda podpirata pot pred ustavno sodišče.

Predsednika ZSO in NSKS na krajevnih sestankih trdita, da so možnosti za pritožbe na ustavno sodišče vsebinsko izčrpane, da ni več odprtih vprašanj, da se je varianta pritožb na ustavno sodišče izpela. Ali vidi pravnik še odprta vprašanja, ki čakajo rešitve?

Mag. Rudi Vouk

Seveda so še odprta vprašanja, in sicer kar cel kup. Pri topografiji še čakamo na odločitev. Tudi če bo pozitivna, bo zaradi koroške stvarnosti pozitivna samo za en sam kraj. Za ostale vasi pa bo, in tega se bojim, treba skorajda za vsako posamič iskati pot do ustavnega sodišča.

V zadevi uradnega jezika imamo zelo pozitiven rezultat ustavnega sodišča. Zdaj slovenski uradni jezik velja v celotnem velikovškem okraju. Samo, kaj pa je z Rožem in Ziljo, ali smo ter kraje in doline že odpisali? Ali se za Kotmaro vas, Hodiše, Bistrice na Zilji in Bekštanj ne bomo več zavzemali, da bo tudi tam veljala slovenščina kot uradni jezik? Torej, kot vidite, še cel kup odprtih pravnih vprašanj

nas čaka. Ustavno sodišče je sicer reklo, da 10 % slovenskega prebivalstva zadostuje, ni pa reklo, kdaj naj bi to veljalo. Ustavno sodišče ni reklo, do kolikšne mere je ta prag še možno znižati, a po moji oceni se bomo ujeli tam nekje pri 5 odstotkih. Vse to bo treba še preiskusiti in je zato absolutno napačen trenutek, da ravno v taki fazi daješ javnosti signal, da te poti ne bomo več hodili naprej. Konec koncev se bojim posledic za postopke, ki že tečejo. Kajti ustavno sodišče, to vemo vsi, ni samo pravna instanca, ampak je tudi politično sodišče, ki upošteva politična dogajanja. Če mi sodišču sami dajemo signal »Tvoje pomoči ne potrebujemo, mi se bomo o vsem domenili v dialogu z Haiderjem«, se bojim, da bi to imele posledice.

Iz tega, kar ste pravkar povedali, sledi, kot da je Haider za nekatere slovenske politike neke vrste »nadustavno-sodiščna instanca«?

Jaz se samo čudim, kaj vse Haider sme povedati brez ustreznih reakcij z naše strani. Svojčas sem bil mnenja, da socialdemokratskim politikom preveč popuščamo in jim premalo gledamo na prste. A sem se očitno zmotil. Pri Haiderju je še dosti huje, če lahko izjavlja stvari kot »Die Verwendung der deutschen Sprache ist jedem zumutbar«, in z naše strani ni nobene reakcije. Če nekdo to resno misli, potem je konec vseh manjšinskih pravic.

Če deželni glavar lahko takoj po okrogli mizi reče, da seveda razširitev veljavnostnega območja topografije ne pride v poštev, in z naše strani ni nove reakcije?

Morda bi to še je bilo količkaj razumljivo, če bi molk bil del taktične poteze, da ne ogrožajo že doseženih dogovorov, na primer pri otroških vrtcih in pri radiu. A kot se zdaj kaže, nam je Haider v teh dveh vprašanjih prodal mačka v žaklju. Kakor potrjujejo osnutki, niti ti dve točki nista rešeni tako, da bi bili za nas sprejemljivi.

Pri vrtcih je predviden kuratorij, v katerem slovenske strukture naj ne bi imele večine, kursorij pa naj bi odločal prav o vsem, od pedagoškega koncepta do denarja in do urejanja dodatnih skupin. Če se to tako uresniči, kot piše v konceptu, potem smo izgubili avtonomijo še v teh zasebnih vrtcih, kjer jo sedaj še imamo. Takšen koncept pa je seveda nesprejemljiv.

V zadevi radia se sliši, da je prav Haider zahteval, da se naj omeji področje slušnosti na kraje z dvojezično topografijo.

To je sicer tehnično neizvedljivo, a že sama misel je popolnoma nesprejemljiva. Tu ni diskusije. Če poslušam radia Koročan in AGORA na poti iz Pliberka v Celovec, ali naj potem v Dobrli vasi ni več signala? Kje pa smo? Če že gremo v kupčije, potem naj so to poštene in odkrite, ne pa takšne, da mi že vnaprej plačamo ceno, a roba je pokvarjena in gnila.

V Slovenskem vestniku ste pred tedni rekli, da je koroškim Slovincem treba več pokončnosti. Prav reakcije slovenskih osrednjih organizacij na gonjo hajmatdinst in brambovcov med ljudskim štetjem pa so bile zelo blede.

Seveda ostajam pri tem, da nam na marsikaterem področju manjka pokončnosti. Hajmatdinst in brambovcji niso naši pogovorni partnerji in bi vsekakor bila možnost, da se jih ignorira. Hujše je, če se mi ne bavimo več s tem, kar povedo tisti, ki so pristojni za koroško politiko. S tem bi se morali zelo kritično baviti, a tega trenutno ne delamo in s tem konec koncev ogrožamo prijateljstvo tistih, ki so v večinskih vrstah še naši prijatelji.

Ali boste zapustili tudi Zbor narodnih predstavnikov?

Ne, Zbora ne nameravam zapustiti, ker nisem človek užaljenih reakcij, ki vrže puško v koruzo. Ta korak je bil protest in logična posledica demokratičnega pojmovanja, da ne moreš voditi odbora, ko nimaš večine. Potem je bolje, da si navaden član. Vrhu tega sem še odbornik Enotne liste v Dobrli vasi. Navadne članice očitno le bolj poslušajo kot vodilne funkcionarje.

Hvala za pogovor!

VPISOVANJE UČENCEV V GLASBENO ŠOLO

Glasbena šola na Koroškem bo vpisovala nove učence za pouk naslednjih instrumentov: klavir, orgle, pihala (kljunasta in prečna flavta, oboa, klarinet, saksofon), trobila (trobenta, rog, pozavna, bariton, tuba), kitara, violina, klavirska in diatonična harmonika, citre, tolkala.

SOLOPETJE: (avdicija sledi)

IZOBRAZBA GLASU: (tudi za zborovske pevce)

ZBOROVODSKA ŠOLA: vabljeni aktivni zborovski pevci z delnim znanjem klavirja!

BALET: sprejemamo otroke od 4. do 10. leta (pouk bo samo v Mohorjevi ljudski šoli, v Mladinskem domu, v Bilčovsu in na Ledincih)

PREDŠOLSKA GLASBENA VZGOJA: od 3. leta dalje - pouk samo v otroških vrtcih v Celovcu, Šentjakobu (Šentpetru), Dobrli vasi in Šentprimozu.

Ponedeljek, 11. junija 2001:

PODJUNA

PLIBERK, Posojilnica, od 13.30 do 14. ure
ŠMIHEL, farni dom, od 14.30 do 15. ure
GLOBASNICA, ljudska šola, od 15.30 do 16. ure

ŠENTPRIMOŽ, kulturni dom, od 16.30 do 17. ure
DOBRLA VAS, kulturni dom, od 17.15 do 17.45

ROŽ

BILČOVŠ, društvena soba nad staro posojilnico, od 13.30 do 14. ure
LEDINCE, ljudska šola, od 14.30 do 15. ure
ŠENTJAKOB, društvena soba nad posojilnico, od 15.30 do 16. ure
SVEČE, pri Goršetu, od 16.30 do 17. ure
BOROVLJE, pri Bundru (Postgasse 4), od 17. ure do 17.30
SELE, farni dom, od 18. ure do 18.30

CELOVEC

MOHORJEVA ljudska šola, od 11. ure do 11.30
MLADINSKI DOM, klavirska soba (Mikschallee 4), od 15.30 do 16. ure

ZILJA

STRAJA VAS, v ljudski šoli, od 16.30 do 17. ure

POSOJILNICA-BANK BOROVLJE

razpisuje delovno mesto **svetovalca za stranke** (Front-Office)

Posojilnica-Bank Borovlje išče kvalitetno/ega in angažirano/ega sodelavko/sodelavca s samostojnim in zanimivim delokrogom.

Vaše kvalifikacije in osebne sposobnosti:

zaključena šolska in bančna izobrazba, dobro obvladanje obeh deželnih jezikov ter izkušnje v prodaji bančnih produktov zaželeno; prodajno-akvizicijska spretnost v odnosu s strankami, samoiniciativnost, veselje do navezovanja stikov in angažiranost, diskretnost, lojalnost in zaupnost.

Nudimo Vam: zanimivo in samostojno delo, možnost nadaljnje izobrazbe in delokrogu primeren dohodek po učinku.

Pismene prošnje z običajnimi prilogami, ki jih bomo seveda zaupno obravnavali, pošljite na:

Posojilnica-Bank Borovlje, gospa Kunčič
Hauptplatz 16, 9170 Ferlach/Borovlje

2. Super-trim Slovenske športne zveze se je po zimski pavzi nadaljeval preteklo soboto s četrtim tekmovalnim dnevom v Šentprimožu. Dnevno zmago so si zagotovili tekmovalci iz Šentprimoža s 15 točkami.

2.SUPER-TRIM-SEDMEROBOJ JUŽNOKOROŠKIH VASI

Krasno vreme, napete tekme in odlično razpoloženje

Tekme ob zeleni mizi so bile napete

Sportniki in športnice so se pomerili v štirih disciplinah: tek moških na 5 km po asfaltu, tek žensk na dogah, met košarkarskih žog v koš (dekleta) in namizni tenis (fantje).

Pri teku na 5 km je bil najhitrejši Oswald Wrienz, tik za njim pa Michael Mistelbauer, oba iz Šentprimoža. V kulturni dvorani pa so se borili fantje ob zelenih mizah za vstop v finale. Zmagal je Christian Skias iz Pliberka. Pred kulturnim do-

mom pa so dekleta koncentrirano metala košarkarske žoge v koš, zmago pa je odnesla domačinka Miriam Urak. Nato so se pomerile ženske v teku z dogami. Najbolj spretna in hitra je bila Barbara Boštjančič iz Bilčovsa.

Za vzorno organizacijo in brezhiben potek prireditve, ki se je končala s slovesno razglasitvijo rezultatov ter z družabnim srečanjem vseh udeležencev pred kulturnim domom, so poskrbeli društveniki SPD »Danica«, na čelu Barbara in Mihael Mistelbauer.

Rezultat 4. tekmovalnega dneva:

1. Šentprimož (15), 2. Železna Kapla (12), 3. Bilčovs (10), 4. Pliberk (8), 5. Zahomec (6), 6. Sele (4), 7. Loče/Podgorje (0).

M. Š.

Polna koncentracija je vladala pri metanju v koš

Foto: Štukelj

JADRANJE

Klub Nautik Korotan: začetek jadrane sezone s številnimi tečaji

Ob pričetku jadrane sezone prireja Klub Nautik Korotan tečaj za tiste ljubitelje navtike, ki še nimajo izpita za navigiranje plovila na morju. Pričeli bomo s tečaji za pridobitev naslednjih licenc:

1) Tečaj za voditelja čolna (Küstenpatent) traja petkrat po tri ure. Predavali bomo navigacijo, vremenoslovje, pomorske veščine, pravila, vozle, prvo pomoč in radiotelefonijsko. Izpit bo v Puli, licenca pa velja za navigacijo plovil do 15 BRT iz za upravljanje radiotelefonske postaje (Seefunk) na Hrvaškem. Cena za tečaj znaša ATS 2.500, za člane NKK ATS 1.500. Pristopnina za izpit, katera znaša ta čas ATS 1.000, je treba plačati pri Luški kapetaniji v Puli.

2) B-licenco pridobiš s tečajem in izpitom, ki jih posreduje komisija ÖSV (Österreichischer Segelverband). Tečaj je zelo obsežen, saj mora kandidat

po opravljenem teoretičnem izpitu opraviti tudi praktični izpit. Dokazati mora tudi, da je prenavigiral 800 navtičnih milj. Cena za teorijo (60 ur) znaša ATS 3.500.

3) Skippertrening v Portorožu. Tam bomo najeli jadrnico Elan 43, s katero bomo vadili pristajanje na vse možne načine, sidranje, jadranje, reševanje (man over board), ogledali si bomo tudi delovanje najsodobnejše satelitske navigacije GPS.

Nadaljne informacije dobite pod 0664/1314910 (Lojze Dolinar, predsednik KNK). Vsak član, ki ima plovilo, lahko pridobi klubski jahtni certifikat. Klubski certifikati veljajo na Hrvaškem le za plovila do 7 metrov. Za plovila, ki so daljša od sedem metrov, pa je treba pridobiti avstrijski »Seebrief«, kot alternativo pa lahko pridobimo tudi ameriško državno registracijo.

REGIONALNA LIGA

SAK lahko spet upa: 2 : 0 v gosteh proti WAC!

Slovenski atletski klub lahko spet upa na obstanek v 3. avstrijski nogometni ligi. V 26. krogu prvenstva regionalne lige-sredina so varovanci trenerja Lojzeta Jagodiča v gosteh slavili pomembno zmago proti WAC in se izboljšali na 15. mesto na 16-mestni lestvici. Zaostanek na rešilno 13. mesto pa znaša samo še dve točki, na 14. mesto pa samo točko!

SAK je tekmo proti WAC, enemu od neposrednih sotekmecev za izpad iz lige, odločil že v prvi polovici srečanja. Za vodstvo je najprej že v 5. minuti poskrbel novi legionar Jovanović, v 25. minuti pa je kapetan Lojze Sadjak zadel z bele točke. WAC je sicer imel več od igre in tudi nekaj lepih

priložnosti, toda SAK je bil tokrat spretnejši in ni dopustil, da bi domačini le še zatresli mrežo.

Naslednji nasprotnik SAK je 24. maja ob 17. uri v stadionu v Trnji vasi moštvo Donau Linz. Zmaga proti nogometnašem iz Zgornje Avstrije bi SAK verjetno odprla resne možnosti za obstanek v ligi, saj v slučaju, da iz lige izpada samo dve ekipi (če prvaku regionalne lige uspe podvig v 1. divizijo) SAK zadoštuje celo že 14. mesto na lestvici.

Postava SAK: Matschek; S. Sadjak; Zankl, A. Sadjak; Darmann, Woschitz, Šmid (32. Hajnžič), Roy, Eberhard; Jovanović, Miklau.

Strelci golov: Jovanović (5.), A. Sadjak (25./11-m).

Rezultati 27. kroga: WAC – SAK/Posojilnica Bank 0 : 2, Donau Linz – St. Florian 2 : 4, Wels – SV Pasching 1 : 3, Hartberg – SV Lendorf 0 : 0, Šentvid – Voitsberg 2 : 0, SV Spittal – Kapfenberg 0 : 4, Gratkorn – Zeltweg 0 : 0, Pliberk – BW Linz 2 : 1

SLOVENSKI ŠPORTNI PABERKI

O prvaku odloča tekma v Ljubljani

Po odigranem predzadnjem, 32. igralnem dnevu, v slovenski nogometni ligi Si.mobil, je marsikaj že znanega. Znano je, da se med drugoligaše po enem letu selita Dravograd in sežanski Tabor, znano je, da bo pokalni prvak Hit Gorica Slovenijo zastopal v pokalu Uefa, toda ni pa še znano tisto najpomembnejše, kdo bo slovenski prvak in zastopnik v kvalifikacijah za ligo prvakov. O tem bo odločila zadnja tekma med Olimpijo in Mariborom Pivovarno Laško, ki bo v nedeljo ob 19. uri na Centralnem stadionu za Bežigradom, kjer pričakujejo okrog 10 tisoč gledalcev. Poražencu ostaja uteha – nastop v pokalu Uefa. Doslej so bili v samostojni Sloveniji tako Štajerci kot Ljubljančani prvaki po štirikrat, enkrat pa je ta povig uspel tudi Goričanom. **Rezultati 32. igralnega dne:** Maribor PL – Dravograd 1 : 0,

HiT Gorica – Olimpija 0 : 1, CMC Publikum – Koper 5 : 1, Rudar (Velenje) – Korotan 1 : 3, Primorje – Mura 3 : 0, Domžale – Tabor 3 : 1; stanje: Maribor 61 točk, Olimpija 59, Primorje 53, Mura 48, Publikum 47, HiT Gorica, Rudar, Koper in Korotan po 43, Domžale 37, Dravograd 32, Tabor 28.

Pari zadnjega igralnega dne, 26. maja ob 17. uri: Dravograd – Domžale, Tabor – Primorje, Mura – Rudar, Korotan – Publikum, Koper – Hit Gorica; **27. maja ob 19. uri:** Olimpija – Maribor.

Slovenke blizu svetovnega prvenstva

Rokometnašice Slovenije so v prvi kvalifikacijski tekmi za nastop na SP v Italiji minulo soboto v Ljubljani premagale Makedonke z 29 : 22. Pred 3000 gledalci se je posebej izkazala »naturalizirana« Ina Dolgun, ki je dosegla 11 zadetkov in praktično sama premagala favorizirane Makedonke. Povratna tekma bo to soboto v Nišu.

D. T.

NOGOMETNI KLUB SC POSOJILNICA GLOBASNICA VABI VSE LJUBITELJE ŠPORTA NA

BINKOŠTNI PRAZNIK

OD 1. DO 4. JUNIJA 2001

Petek, 1. junija: od 18. ure;
sobota, 2. junija: od 14. ure;
nedelja in ponedeljek, 3. in 4. junija: od 10. ure naprej

Kraj: v šotoru poleg »Lagerhaus« v Globasnici

Za kvalitetno jed in pijačo je poskrbljeno, program obsega nagradno kegljanje ter streljanje s puško. Zmagovalce čakajo lepe nagrade. Celoten izkupiček prireditve gre v podporo naraščajo SC Globasnica. Vsi prisrčno vabljeni!

KOLESARJENJE

»Paco« Wrolich v Španiji na stopničkah!

Peter »Paco« Wrolich je prvič v letošnji sezoni osvojil mesto na zmagovalnih stopničkah. Na prvi etapi enotedenske krožne dirke po Asturiji (Španija) od Ovieda do Avileza (154,2 km) je potrdil svoje izredne sprinterske kvalitete in v masovnem sprintu glavnine osvojil tretje mesto. Zmagovalec etape je bil Španec Miguel Perdiguero, drugi Nemeč Raphael Schweda.

Tudi v drugi etapi enotedenske je »Paco« dosegel odlično uvrstitev. Po 175 kilometrih je prispel v cilj kot sedmi s istim časom kot zmagovalec etape Italijan Fabio Fontanelli. Nekaj sto metrov pred ciljem je celo kazalo na prvo etapno zmago člana nemške ekipe Gerolsteiner, toda nesporazum z zmagovalcem prve etape Špancem Perdiguero je to onemogočil.

V skupni razvrstitvi je Wrolich po odličnem tretjem mestu v prvi etapi in sedmem na drugi odlični četrti – z istim časom kot vodilni Perdiguero. V ekipi Gerolsteiner tekmujeja poleg Wrolicha še dva Avstrijca, Georg Totschnig in Thomas Mühlbacher.

I. L.